

Влада ПІДОПРИГОРА

здобувач вищої освіти 1 курсу ОС «Бакалавр»

спеціальності 181 «Харчові технології»

Науковий керівник: **Ірина СЕМЕНИШИНА**

канд. фіз.-мат. наук, доцент,

асистент кафедри математики, інформатики та академічного письма,

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,

м. Кам'янець-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна вища педагогічна освіта вимагає інноваційних підходів до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Це обумовлено інформацією суспільства в цілому, а також вимогами до навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, пов'язаними з інтеграцією України до європейського освітнього простору. «Освіта стає головним показником інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства та держави» [1].

Звичайно, проблема організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти не нова. Теорія та методика навчання у вищій школі має деякий арсенал наукових досліджень, які аналізують той чи інший аспект самостійної роботи здобувачів освіти, але як сама практика її організації, так і дидактика ще далекі від ефективного розв'язання завдань професійної підготовки майбутніх фахівців. В закладах вищої освіти виникає необхідність якісно нового рівня організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, який урахував би попередній досвід та останні наукові дослідження в галузях педагогіки та психології.

Процеси модернізації, що відбуваються в освіті під впливом соціально-економічних змін у країні, обумовлюють основні напрямки вдосконалення професійної підготовки здобувачів освіти в закладах вищої освіти:

- розвиток творчих здібностей, активності та самостійності здобувачів освіти;

- забезпечення держави кваліфікованими, ініціативними кадрами, які будуть мати ґрунтовну теоретичну й практичну підготовку зі спеціальності, зможуть самостійно вирішувати професійно важливі проблеми;

- формування в здобувачів освіти прагнення до неперервної самоосвіти, здатної постійно оновлювати наукові знання та вміння, швидко адаптуватися до змін і коригувати професійну діяльність [4].

Проблемою самостійної роботи займалися багато вітчизняних дослідників, серед яких можна виділити Н.Г. Дайрі, Б.П. Єсіпова, Т.І. Шамову, Г.І. Щукіну та ін. Серед сучасних дослідників проблемою самостійної роботи займаються О.В. Ващук, Н.Г. Лукінова, Л.М. Тернавська та ін. Але і дотепер не має однозначного поняття «самостійної роботи», не з'ясовано її місце у навчальному процесі, тому питання стосовно самостійної роботи є актуальним.

На сучасному етапі керована самостійна робота – це цілеспрямована діяльність викладача та здобувачів освіти. При цьому керована самостійна робота здобувачів освіти повинна бути ретельно організованою та проконтрольованою викладачем, а її організація включати ряд етапів: визначення цілей роботи, відбір змісту, визначення завдань та обов'язково контроль. Вона повинна обов'язково закінчуватись аналізом не тільки сформованих знань, але й самою здійсненою діяльністю [2]. Під керованою самостійною роботою слід розуміти процес самостійного набуття знань, оволодіння навичками та вміннями, керований викладачем опосередковано (через методичні рекомендації, посібники, інструкції); або самим здобувачем (через визначення цілей роботи, вибір ефективних шляхів їх вдосконалення та самооцінки). Тому однією з найважливіших задач викладачів є допомога здобувачам освіти в оволодінні ними. При цьому необхідно ретельно планувати не тільки аудиторну але й поза аудиторну навчальну роботу здобувачів освіти.

Якість планування, організації й контролю самостійної роботи визначає ефективність процесу навчання. Останнім часом в організації самостійної роботи

широко використовуються інформаційні технології. Це перш за все, робота з періодичними виданнями, Інтернет, електронні підручники, телекомунікаційні проекти, а також вказівки до інтерпретації навчального матеріалу для самостійного вивчення при проведенні занять з різних предметів. Активно впроваджується в навчальний процес закладів вищої освіти кейс-метод, який передбачає формування комплексу літератури, методичних посібників, збірників завдань[3].

Під час організації самостійної роботи слід враховувати індивідуально-психологічні особливості кожного здобувача освіти. Диференціацію можна здійснювати таким чином: усім здобувачам пропонують однакові завдання, але для груп чи окремих здобувачів встановлюється різний їх обсяг. Доцільно пропонувати завдання різного рівня складності з правом вибору бажаного варіанту. Це стимулює самостійну роботу здобувача освіти, посилює прагнення максимально використати свої можливості [3].

Контроль за виконанням самостійної роботи здобувачів освіти є невід'ємною складовою навчального процесу. Впроваджуючи форму контролю, викладач повинен дотримуватися педагогічних вимог: об'єктивності перевірки та оцінки, індивідуального характеру, систематичності, регулярності, всебічності та диференційованої перевірки.

Оцінювання повинно бути прозорим і зрозумілим для самого здобувача, а він в свою чергу має бути ознайомлений з критеріями оцінювання до початку навчання. Стимулювання контролюючої діяльності здобувачів освіти забезпечує використання комунікативно спрямованих перевіряючи завдань, тестів, елементів змагання (хто скоріше, хто краще виконає роботу) взаємоперевірки; можливості самостійно виправити помилки (самоконтроль).

Результативність самостійної роботи здобувача освіти багато в чому залежить від того, наскільки він володіє методами опрацювання наукових джерел, наскільки опанував уміння конспектувати, складати тези, виписки. Викладач також визначає вид самостійної роботи (план, тези, виписки, конспект чи реферат), що повинен виконати здобувач, де і яким чином прозвітує він про

виконання завдань для самостійної роботи. Здобувачам повинен бути доступним інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. Форма занять повинна бути комбінованою. Іноді потрібно поєднувати традиційну лекцію з виступами здобувачів, лекції з застосуванням засобів мультимедіа; розв'язання задач; виконання завдань із використанням комп'ютерних математичних пакетів. Необхідно вчити здобувачів вищої освіти працювати з навчальною літературою, важливо виховувати у здобувачів освіти прагнення до самостійної дослідницької діяльності через виконання навчальних проєктів [4].

Таким чином, самостійна робота здобувачів вищої освіти невід'ємна частина навчального процесу у закладах вищої освіти, що сприяє поглибленню й розширенню знань, посиленню інтересу до пізнавальної діяльності, формуванню творчої особистості фахівця, здатного до самовдосконалення та самоосвіти.

Список використаних джерел

1. Кульга Н.К. Використання інноваційних технологій навчання – запорука успіху якісної підготовки фахівців. *Проблеми освіти*. 2000. Вип. 22. С.75-84.
2. Гурська О.В. Основні аспекти та проблеми організації самостійної роботи студентів ВНЗ. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка А.С. Макаренка в полікультурному освітньому просторі»*, присвячена 125-й річниці з дня народження А.С. Макаренка (м. Полтава, 12-14 березня 2013р). - Полтава, 2013. -221с.
3. Семенишина І.В. Сучасні педагогічні підходи до організації самостійної роботи студентів у вищій школі. *«Наука і суспільство»* Прешовського університету. Univerzitetna Kniznica 2017, С. 204-209.
4. Семенишина І.В. Самостійна робота, як важливий резерв підвищення ефективності підготовки спеціалістів. *Збірник наукових праць «Аграрна освіта»* Вип 1.- Кам'янець-Подільський, 2015, С.89-93.